

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
KALECİK MESLEK YÜKSEKOKULU
PEYZAJ ve SÜS BİTKİLERİ PROGRAMI

BİTKİSEL UYGULAMA TEKNİĞİ

PLANTASYON SAHASININ ETÜDÜ

Öğr.Gör.Hande ASLAN

2. PLANTASYON SAHASININ ETÜDÜ

Bitkisel uygulama projeleri hazırlanmadan önce gerekli yetiştirme ortamı etüdlerinin yapılması çalışma yöntemlerinin tespiti için en önemli dayanaktır. Saha hazırlama metodlarını saptarken, bitki türlerini seçerken, bitkilendirme metodlarını ve dikim aralıklarını tespit ederken, incelenen plantasyon sahasının koşulları dikkate alınır. Aksi halde doğal koşullara aykırı düşecek bir uygulama söz konusu olur.

2.1. Mevki Özellikleri

KARASALLIK/DENİZE UZAKLIK:

Bitkilendirme yapılacak sahanın sahile yakın (sahilden 20 km'ye kadar) veya karasal saha oluşu bitkilendirme çalışmalarında önem taşır.

Denize yaklaştıkça nem ve bağıl nem yükselir. Denizin hakim olduğu kıyı şeridinde hava hareketleri de kuvvetli olduğundan, kışın soğuk havanın uzun süre sahada kalarak etkisini sahada hissettirmesi söz konusu olmaz. Böylece sahil kesimlerinde soğuğun etkileri hafifler. Bu özellikle don riski açısından önemlidir.

ARAZİ ŞEKLİ:

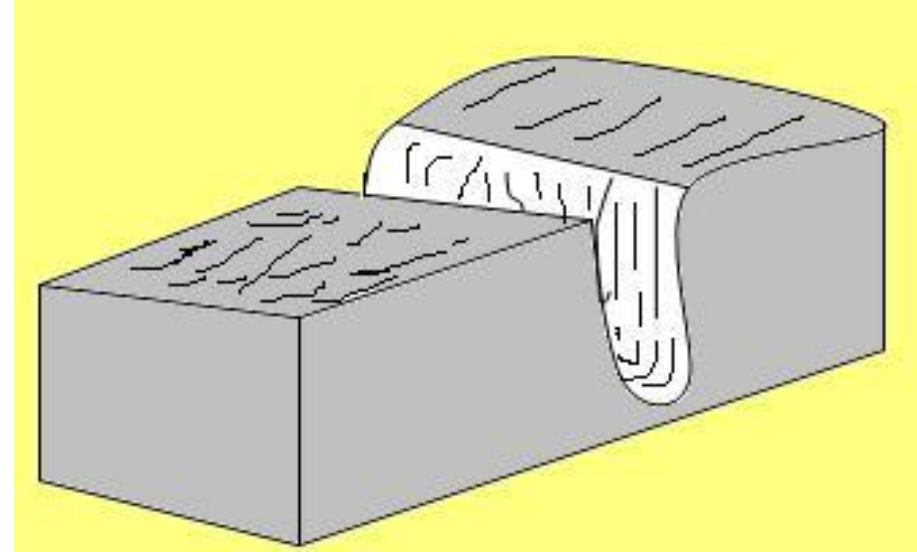
Arazi şekli, jeomorfolojik yapısı itibariyle ekstrem özellikler gösteren, don çukurları, kapalı havzalar tepe ve sırtlar gibi yerlerde zorunda olmadıkça bitkilendirme yapılmamalı, mevcut vejetasyonun korunması sağlanmalıdır.

- **Derin vadi ve boğazlarda rüzgar zararı artmakta, bitkiler yeterince güneşlenememekte, bu yüzden boylu fakat cılız bir büyüme sergilemektedir.**

Vadi nedir? : Eğime bağlı olarak harekete geçen suların derine aşındırması sonucunda oluşan ve kaynaktan ağza doğru sürekli inişi bulunan, uzun çukurluklara vadi denir.

Boğaz nedir? : Akarsuyun, iki düzlük arasında bulunan sert kütleyi derinlemesine aşındırması sonucunda oluşur.

EĐİM:

Eđimli arazilerde don riski azalır. Eđim arttıkça soğuk hava meyil boyunca aŐađıya kolayca akabileceğinden 6t6r6 don tehlikesi de aynı 6l6de azalır.

Çok eğimli yamaçlar besin maddeleri ve su bakımından fakir olup, az eğimli yamaçlar ise d6zliklere nazaran daha verimlidirler.

BAKI:

Kuzey yamaçlar daha serin ve nemli, g6ney yamaçlar daha sıcak ve kurak olurlar.

Karadeniz b6lgesinde kuzey bakılar, Akdeniz b6lgesinde ise g6ney bakılar daha nemlidir ve daha fazla yağış alırlar. Ç6nk6 denize bakan yamaçlar nemli ve yağış getiren r6zgarların etkisi altındadır.

RAKIM/Y6KSEKLİK:

Rakım arttıkça vejetasyon s6resi kısılanır. Ayrıca alçak rakımlarda don zararı azalıp, gelişme d6nemi uzadığından bitkiler daha iyi gelişmektedir.

2.2. İklim Özellikleri

Ekstrem sıcaklıklar, ilkbahar donlarının yaklaşık başlama ve bitiş tarihleri, kurutucu rüzgarların yönü ve şiddeti, yağışlar ve yağış etkinliği, nispi nem, gibi iklimsel veriler bitki seçimi ve bitkilerin adaptasyonu açısından önemlidir.

Düşük sıcaklıklar, özellikle yaz aylarında evaporasyonu azalttığı ve dolayısıyla su kaybını olumlu yönde etkilediğinden başarı şansını artırır. Buna karşın yüksek sıcaklıklar da aksine etki gösterirler.

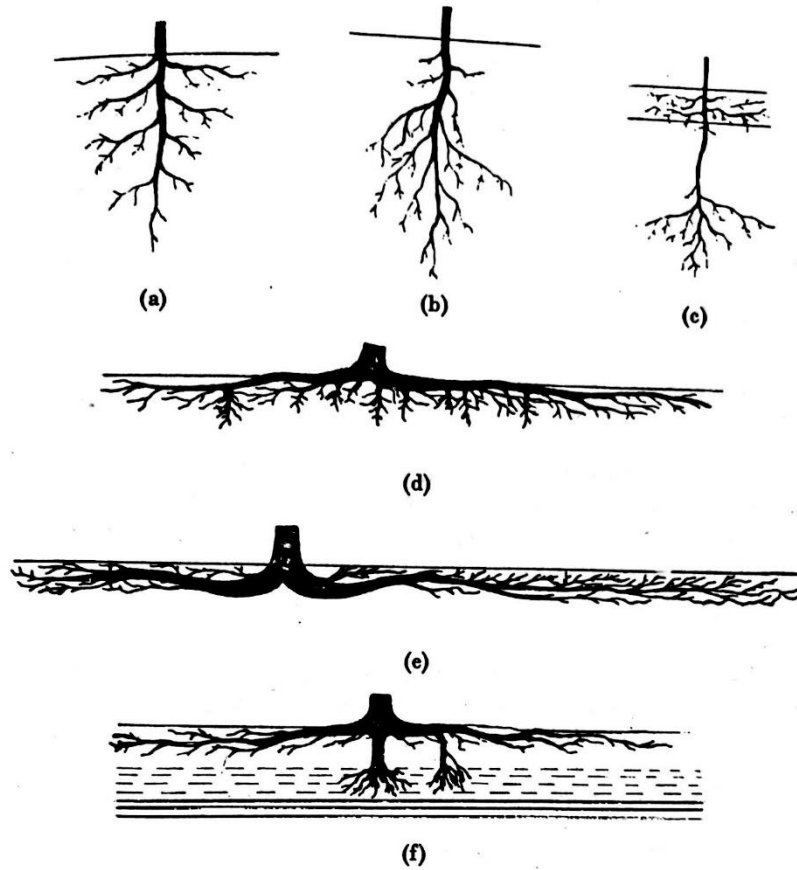
Günlük sıcaklığın 40 derecenin üzerinde seyrettiği yerlerde yapılan bitkilendirmeler başarılı sonuçlar vermeyebilir. Çünkü 32 derecenin üzerindeki sıcaklıklar, pek çok türün gelişimini sınırlar.

2.3. Toprak Özellikleri

Plantasyon sahasının toprak niteliklerini etüd safhasında açıklıkla ortaya koymak gerekmektedir. Bu nitelikler, anakaya, toprak türü, derinliği, su geçirgenliği, toprak strüktürü, toprak nemi gibi fiziki nitelikler olabilmemesinin yanı sıra, toprak reaksiyonu, kireç içeriği vb. gibi nitelikler de olabilir. Bitkilerin kendilerine has kök tipleri (sığ, kazık vb.) toprağın bu belirtilen özelliklerine bağlı olarak büyük ölçüde değişime uğrayabilmektedir.

Toprağın niteliği, toprak derinliği bitki türünün doğası ve kök sistemi ile uyumlu olmalıdır. Hızlı büyüyen türler toprağın besin maddelerini, suyunu hızlı şekilde kullandıklarından sığ ve fakir topraklarda bu türlerle yapılan uygulamaların başarı şansı yoktur.

Üst toprak derinliği önemli bir başarı kıstasıdır. Toprak derinleştikçe yapılacak uygulamalarda da verimlilik aynı ölçüde artacaktır.

Resim : 35. Yetiştirme ortamına göre kök tiplerinin değişimi (Hartman, F. 1951: *Der Waldboden -Humus, Boden und Wurzeltypen als Standortsanzeiger*).

- İyi toprak nemlenmesi ve havalanması olan yetiştirme ortamlarından kazık kök gelişimi,
- Üst kısmı kuruma eğiliminde olan yetiştirme ortamlarında (Türkiye'de sık rastlanan bir örnek) kazık kök gelişimi, (resimde toprağın kuruyan üst kısmında kök oluşumunun (a) ya kıyasla çok zayıf geliştiği gözlenmektedir.),
- Biraz altta sıkı istiflenmiş kuru bir toprak horizonunun yer aldığı bir yetiştirme ortamında genç bir fidanın kazık kök gelişimi (sıkı istiflenmiş kuru horizonta yan kök oluşumu görülmektedir.),
- Toprağın yüze yakın kısımlarında sert bir horizonun yer aldığı yetiştirme ortamlarında tabak kök oluşumu,
- Taban suyu veya durgun suyun yüksek bulunduğu yetiştirme ortamlarında kök gelişimi (ince kökler öncelikle yukarı doğru büyüme çabasında.),
- Taban suyu veya durgun suyun yüksek bulunduğu, fakat zaman zaman da toprak yüzeyine yaklaştığı ortamlarda kök oluşumu (kazık kökte ve dalıcı köklerde fes püsküllü gibi kök oluşumu bulunan kazık kök tipi).

Toprak profilinin %20 yi aşmayacak şekilde taşlı olması bitkilerin gelişmesi bakımından faydalıdır. Zira yağışlı bir bölgede toprağın taşlı veya çakıllı olması, kökleri derine inen ağaçların lehinedir. Bu durumda yağış az olsa bile taşların sağladığı geçirgenlik sayesinde kökler alt tabakalara kadar inerek sudan faydalanabilirler.

Toprak reaksiyonunun ph 6-7 dolaylarında olduğu yerlerde bitkiler daha iyi gelişim gösterirler.

Kireçli topraklarda, topraktaki mangan ve demir bitkiler tarafından alınamadığından özellikle kloroz gibi sorunlar gözlenmekte bitkiler iyi gelişmemektedir.

Bitkilendirme çalışmalarında tür seçimi ve bitkilendirme tekniğinin saptanmasında, plantasyon sahasının mevki özellikleri, iklim özellikleri ve toprak özellikleri bir bütün halinde düşünölmelidir. Bu koşullar birbirlerinin karşılıklı etkisi ile eğişime uğramakta, yer yer şiddeti azalmakta veya şiddeti artmaktadır.

Örneğın yüksek nispi hava nemi, yağış eksikliğini telafi edebilmektedir. Veya kalker özellikli topraklar sıcak ve aktif toprak olmaları gibi özellikleriyle soğuk ve nemli, yetişme ortamlarının düşük sıcaklık etkilerini azaltabilmektedir. Kurak yörelerde toprağın derin ve killi olması, kuraklığın etkilerini yumuşatabilmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar:

Ürgeç, S.İ. 1998. Ağaçlandırma Tekniği Yenilenmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No: 441, 600, İstanbul.

Görseller;

<http://www.nkfu.com/vadi-hakkinda-kisa-bilgi/>

<https://eylemakin.wordpress.com/2012/03/27/fiziki-cografya/>